

Laboratorium Lippensbroek creëert nieuwe schorvegetatie

De wandelaar die ervan houdt om rustig langs de Scheldedijk in Hamme te kuieren zal in de zomerdagen van 2003 vreemd hebben opgekeken van de drukte die heerste aan het Lippensbroek. Toen startten namelijk de werken aan de inrichting van een 10 hectare groot gebied met een zogeheten 'gecontroleerd gereduceerd getij' (GGG). Een technisch hoogstandje van de hand van de ingenieurs van de afdeling Zeeschelde van Waterwegen en Zeekanaal NV en de collega's van de afdeling Natuur van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (AMINAL). Wat is echter een GGG en waar dient het voor? Schelde Nieuwsbrief ging op onderzoek uit.

Lippensbroek vanuit de lucht, in het midden aan de Schelde bevindt zich de sluis

Het GGG Lippensbroek kan je best beschouwen als een laboratoriumproef in de open lucht. Het binnendijks gebied van ca. 10 ha is omringd met vernieuwde dijken en maakt deel uit van de polder Hamme-Moerzeke. De afdelingen Natuur en Zeeschelde richten het in als natuurontwikke-

lingsgebied met als uiteindelijk doel het scheppen van een nieuw slik- en schorgebied, maar ditmaal binnendijks. Want daar draait het uiteindelijk allemaal om: het herstel van het Schelde-estuarium met zijn slikken, schorren en zandplaten, een natuurpatrimonium dat door inpoldering, baggeractiviteit, industrie-uitbreiding en afvallozing achteruit gaat en dat dringend aan bescherming en herstel toe is. Maar tegelijkertijd dienen de werken ook een ander doel: het scheppen van een adequate bescherming tegen overstromingen.

DROOM EN DAAD

Maar zoals Willem Elschoot al schreef, tussen droom en daad staan praktische bezwaren in de weg, want het proefgebied vereist een gedegen wettelijke inbedding en daarnaast veel infrastructurele arbeid. De overheidsopdracht begint zijn lange juridische en administra-

tieve loop op 24 oktober 2002 onder de officiële titel: *Zeeschelde L.O. te Hamme. Bouwen van een gecontroleerd overstromingsgebied met gecontroleerd gereduceerd getij 'Lippensbroek'*. Een mondvul die zeker wat toelichting behoeft. Zo is een gecontroleerd overstromingsgebied (GOG) een onbewoond gebied met aan de rivierzijde een overlopdijk die bij stormvloed het overtollige water van de rivier bergt. Een hoge ringdijk aan de landzijde van het GOG beschermt de achterliggende bewoning. Om echter een schorgebied tot ontwikkeling te brengen is ook een dagelijkse getijdenwerking vereist – geregeld via een in- en een uitwateringssluis - en dan spreek je over een GOG met gecontroleerd gereduceerd getij (GGG).

Deze korte beschrijving maakt duidelijk dat een GGG een groot gebied omvat en forse infrastructurele ingrepen vereist – dijken, afgravingen, aanleg sluis et cetera. De aanlegkosten bedragen dan ook ruim een miljoen euro. De afdeling Natuur van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer betaalt de maatregelen. De inrichting van het gebied gebeurt binnen het EU Life-project MARS (Marsh Amelioration along the River Schelde). Het MARS project beoogt het herstel van schorgebieden in Noordwest-Europa. Binnen dit project selecteerde de Vlaamse overheid het Kijkverdriet (Steendorp), de Groene Meirsch (Zelee) en het Lippensbroek

(Hamme) als pilootprojecten voor natuurontwikkeling. Ook de Nederlandse overheid pakte uit met de Slufter bij Kaloot (Borsele-Vlissingen).

DIJKAANPASSINGEN

Na een lange voorbereiding start op 15 maart 2003 aannemer Ghent Dredging uit Sint-Denijs-Westrem onder toezicht van afdeling Zeeschelde met het verhogen, verzwaren en versterken van de bestaande compartimenteringsdijken rond het Lippensbroek tot een ringdijk op 'Sigma-profiel', afmetingen die voldoen aan de veiligheidseisen die zijn vastgelegd in het zogeheten Sigma-plan voor de beveiliging van het Scheldebekken. Een beperkt gedeelte van de bestaande rivierdijk (ongeveer 80 m) kreeg de functie van overlopdijk - het is ruim een meter lager dan de rest van de rivierdijk, - zodat hier de gecontroleerde overstroming kan plaatsvinden.

Voor de aanleg van de ringdijk maakt de aannemer gebruik van hergebruikte grondstoffen afkomstig uit voorraden en bouwterreinen verspreid over gans Vlaanderen. Daarbij moet hij voldoen aan de milieutechnische normen van het Vlaams reglement voor Afvalvoorkoming en -beheer. De grondstoffen worden aangevoerd door binnenschepen. Een transportband zorgt vervolgens voor overheveling naar het land en het gebied in aanleg. Zo ondervindt het bestaande

De sluis van dichtbij